

Svenska som andraspråk

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

Syfte

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera och anpassa sitt språk till olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar tal, skrift och andra kommunikationsformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sin läsförmåga och sitt intresse för att läsa och skriva på svenska. Undervisningen ska också ge eleverna många möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet.

Genom undervisningen ska eleverna få möta, utveckla kunskaper om och ges möjligheter att uttrycka sig genom litteratur, bilder, film, teater, drama, rörelse och andra kommunikationsformer. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om och tilltro till sin förmåga att formulera och uttrycka egna åsikter och tankar. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man uttrycker sig på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sitt språk, sin identitet och sin förståelse för omvärlden och tar ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Vidare ska undervisningen syfta till att eleverna utvecklar sina kunskaper om hur det svenska språket är uppbyggt och om dess uttal. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att utveckla och fördjupa sin ord- och begreppsförståelse.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om digitala kommunikationsverktyg.

Genom undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- tala och samtala i olika sammanhang,
- läsa, förstå och reflektera över olika texter,
- skriva texter för olika syften och mottagare,
- bearbeta innehållet i litteratur, bilder, film, teater, drama och andra medier, och
- söka och värdera information från olika källor.

Centralt innehåll

I årskurs 1– 3

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor.
- Kommunikations- och samtalsregler. Turtagning och talutrymme.
- Hur man genomför presentationer inför en eller flera personer. Bilder och annat som kan stödja presentationer.
- Uttal, betoning och satsmelodi. Svenska språkets uttal i jämförelse med modersmålet.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå ord och elevnära texter.
- Ordbilder i närmiljön samt utifrån elevens erfarenhet och intresse.
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden.
- Alfabetet och sambandet mellan ljud och bokstav. Bokstävers form och ljud i jämförelse med modersmålet.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Mellanrum mellan ord, stor bokstav och punkt.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med bildstöd och talsyntes kan användas när man skriver.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn: rim, ramsor, sånger, bilderböcker och sagor.
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter.
- Instruerande texter, till exempel arbetsbeskrivningar.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, spel och webbtexter för barn.
- Texter i digitala miljöer för barn, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel ramsor och sånger.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i elevnära källor.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet, till exempel i reklam.

I årskurs 4– 6

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor.
- Kommunikations- och samtalsregler i olika sammanhang, även i digitala medier. Turtagning, talutrymme, kroppsspråk och mimik.
- Muntliga presentationer. Hur man genomför presentationer inför grupp. Bilder, digitala medier och verktyg samt annat som kan stödja presentationer.
- Uttal, betoning och satsmelodi. Svenska språkets uttal i jämförelse med modersmålets.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter.
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden.
- Alfabetet och den alfabetiska ordningen. Sambandet mellan ljud och bokstav. Bokstävers form och ljud i jämförelse med modersmålet.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Mellanrum mellan ord, stor bokstav och punkt.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med bildstöd och talsyntes kan användas när man skriver.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn: bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning.
- Några barnboksförfattare.
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter, och hur deras innehåll kan organiseras.
- Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, spel och webbtexter.
- Texter i digitala miljöer för barn, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva korta digitala meddelanden och att skriva en faktatext.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker och på webbplatser för barn.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet, till exempel i tidningsartiklar och i sökträffar via sökmotorer på internet.

I årskurs 7– 9

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Hur åsikter, intresse och argument kan uttryckas.
- Hur man kan anpassa sin kommunikation till olika situationer och sammanhang.
- Muntliga presentationer. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt annat för att planera och genomföra en presentation.
- Uttal, satsmelodi och sambandet mellan betoning och betydelse.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Skiljetecken och stavningsregler.
- Alfabetisk ordning. Hur man hittar i innehållsförteckningar och ordböcker.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med stavningskontroll kan användas när man skriver.
- Digitala verktyg för kommunikation.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.

- Några barn- och ungdomsförfattare.
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter, till exempel nyhetsartiklar, spelinstruktioner och recept. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Skillnader i språk användning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva ett inlägg i sociala medier och att skriva en faktatext.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka budskap.
- Variationer i det svenska språket, till exempel slanguttryck och dialekter.
- Ordspråks och metaforers betydelse i texter och dagligt tal.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

KUNSKAPSKRAV I SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3

Eleven kan samtala om elevnära ämnen genom att lyssna på andra och medverka i att ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och bidrar till att använda språkliga strategier för att göra sig förstådd. Dessutom kan eleven medverka i att genomföra enkla presentationer. Eleven kan med stöd av bilder läsa enkla meningar i elevnära texter med kända ord och bekant innehåll. Genom att svara på frågor om innehållet visar eleven begynnande läsförståelse. Eleven kan medverka i samtal om innehållet i texter som eleven lyssnat till.

Eleven kan med stöd av bilder skriva kända ord. Dessutom medverkar eleven i att skriva meningar och att använda mellanrum mellan orden. Eleven kan medverka i att hämta information från givna källor.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven kan samtala om bekanta ämnen genom att lyssna på andra och **medverka** i att ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och bidrar till att använda språkliga strategier för att göra sig förstådd. I samtalen **bidrar** eleven till att använda olika kommunikations- och samtalsregler. Dessutom kan eleven **medverka** i att planera och genomföra enkla muntliga presentationer. I arbetet

med presentationerna **medverkar** eleven i att välja och använda **något** verktyg. Eleven kan med **stöd av bilder** läsa berättande texter med kända ord och bekant innehåll. Genom att svara på frågor om innehållet visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven **medverkar** i att jämföra och beskriva olika sorters texter med bekant och elevnära innehåll. Eleven kan med **stöd av bilder** skriva ord och meningar. Dessutom **medverkar** eleven i att skriva och strukturera texter genom att använda mellanrum mellan orden, stor bokstav och punkt. Eleven kan **medverka** i att skriva för hand och på dator och i att använda digitala skrivverktyg. Eleven kan också **bidra** till resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter från olika tider och kulturer. Eleven kan **medverka** i att hämta information från givna källor och **bidrar** till resonemang om informationens användbarhet.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 6

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven kan samtala om bekanta ämnen genom att lyssna på andra och på ett **delvis fungerande** sätt ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och använder då språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd. I samtalen använder eleven olika kommunikations- och samtalsregler med **viss säkerhet**. Dessutom kan eleven planera och genomföra enkla muntliga presentationer på ett **delvis fungerande** sätt. I arbetet med presentationerna väljer och använder eleven **något** verktyg på ett **delvis ändamålsenligt** sätt. Eleven kan med **visst flyt** läsa berättande texter med bekant innehåll. Genom att svara på frågor om och återge delar av innehållet på ett **delvis relevant** sätt visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven jämför och beskriver olika sorters texter med bekant och elevnära innehåll på ett **delvis fungerande** sätt. Eleven kan skriva texter med flera meningar samt skriva texter till bilder så att text och bild samspelar. Dessutom strukturerar eleven texterna på ett **delvis fungerande** sätt genom att använda mellanrum mellan orden, stor bokstav och punkt. Eleven kan skriva för hand och på dator och använder digitala skrivverktyg på ett **delvis ändamålsenligt** sätt. Eleven kan också föra **enkla** resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter från olika tider och kulturer. Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt hämta information från givna källor och för då **enkla** resonemang om informationens användbarhet.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 6

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven kan samtala om bekanta ämnen genom att lyssna på andra och på ett **väl fungerande** sätt ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och använder då språkliga strategier för att förstå och

göra sig förstådd. I samtalen använder eleven olika kommunikations- och samtalsregler med **säkerhet**. Dessutom kan eleven planera och genomföra enkla muntliga presentationer på ett **väl fungerande** sätt. I arbetet med presentationerna väljer och använder eleven **några** verktyg på ett **ändamålsenligt** sätt. Eleven kan med **flyt** läsa berättande texter med bekant innehåll. Genom att svara på frågor om och återge delar av innehållet på ett **relevant** sätt visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven jämför och beskriver olika sorters texter med bekant och elevnära innehåll på ett **väl fungerande** sätt. Eleven kan skriva texter med handling och tydligt innehåll. Dessutom strukturerar eleven texterna på ett **väl fungerande** sätt genom att använda mellanrum mellan orden, stor bokstav och punkt. Eleven kan skriva för hand och på dator och använder digitala skrivverktyg på ett **ändamålsenligt** sätt. Eleven kan också föra **välutvecklade** resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter från olika tider och kulturer. Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt hämta information från givna källor och för då **välutvecklade** resonemang om informationens användbarhet.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan samtala om varierande ämnen i olika sammanhang genom att **medverka** i att ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och bidrar till att använda språkliga strategier för att göra sig förstådd. I samtalen lyssnar eleven till andras åsikter och **bidrar** till att framföra egna åsikter. Eleven **bidrar** till att anpassa sitt språk till olika situationer och sammanhang. Dessutom kan eleven **medverka** i att planera och genomföra muntliga presentationer. I arbetet med presentationerna **medverkar** eleven i att välja och använda några verktyg och digitala medier. Eleven kan med **stöd av bilder** läsa texter från olika genrer. Genom att svara på frågor, ställa egna frågor och återge delar av innehållet visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven **medverkar** i att jämföra och beskriva olika sorters texter. Eleven kan skriva texter med flera meningar och tydligt innehåll och **bidrar** till att anpassa texterna till mottagare och syfte. Dessutom **medverkar** eleven i att strukturera texterna genom att använda skiljetecken och stavningsregler. Eleven kan skriva med läslig handstil och på dator och **medverkar** i att använda digital stavningskontroll och digitala kommunikationsverktyg. Eleven kan också **bidra** till resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter och filmer från olika tider och kulturer. Eleven kan **medverka** i att hämta information från olika källor och medier och gör något eget övervägande vid resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Dessutom kan eleven **medverka** i att söka information där sökorden är ordnade i alfabetisk ordning.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 9

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven kan samtala om varierande ämnen i olika sammanhang genom att på ett **delvis fungerande** sätt ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och använder då språkliga strategier för att förstå

och göra sig förstådd. I samtalen lyssnar eleven till andras åsikter och framför egna **delvis underbyggda** åsikter. Eleven anpassar **delvis** sitt språk till olika situationer och sammanhang. Dessutom kan eleven planera och genomföra muntliga presentationer på ett **delvis fungerande** sätt. I arbetet med presentationerna väljer och använder eleven några verktyg och digitala medier på ett **delvis ändamålsenligt** sätt. Eleven kan med **visst flyt** läsa texter från olika genrer. Genom att svara på frågor, återge delar av innehållet och sammanfatta innehållet på ett **delvis relevant** sätt visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven jämför och beskriver olika sorters texter på ett **delvis fungerande** sätt. Eleven kan skriva texter i olika genrer med varierat ordval, tydligt innehåll och **visst** anpassning till mottagare och syfte. Dessutom strukturerar eleven texterna på ett **delvis fungerande** sätt genom att använda skiljetecken och stavningsregler. Eleven kan skriva med läslig handstil och på dator och använder digital stavningskontroll och digitala kommunikationsverktyg på ett **delvis ändamålsenligt** sätt. Eleven kan också föra **enkla** resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter och filmer från olika tider och kulturer. Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt hämta information från olika källor och medier och för då **enkla** och **delvis underbyggda** resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Dessutom kan eleven på ett **delvis fungerande** sätt söka information där sökorden är ordnade i alfabetisk ordning.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 9

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven kan samtala om varierande ämnen i olika sammanhang genom att på ett **väl fungerande** sätt ställa frågor, svara och uttrycka önskan och känslor och använder då språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd. I samtalen lyssnar eleven till andras åsikter och framför egna **väl underbyggda** åsikter och argument. Eleven anpassar sitt språk **väl** till olika situationer och sammanhang. Dessutom kan eleven planera och genomföra muntliga presentationer på ett **väl fungerande** sätt. I arbetet med presentationerna väljer och använder eleven några verktyg och digitala medier på ett **ändamålsenligt** sätt. Eleven kan med **flyt** läsa texter från olika genrer. Genom att svara på frågor, återge delar av innehållet och sammanfatta innehållet på ett **relevant** sätt visar eleven sin förståelse för texterna.

Eleven jämför och beskriver olika sorters texter på ett **väl fungerande** sätt. Eleven kan skriva texter i olika genrer med varierat ordval, tydligt innehåll och **god** anpassning till mottagare och syfte. Dessutom strukturerar eleven texterna på ett **väl fungerande** sätt genom att använda skiljetecken och stavningsregler. Eleven kan skriva med läslig handstil och på dator och använder digital stavningskontroll och digitala kommunikationsverktyg på ett **ändamålsenligt** sätt. Eleven kan också föra **välutvecklade** resonemang om budskap och handling i olika typer av berättade texter och filmer från olika tider och kulturer. Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt hämta information från olika källor och medier och för då **välutvecklade** och **väl underbyggda** resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Dessutom kan eleven på ett **väl fungerande** sätt söka information där sökorden är ordnade i alfabetisk ordning.

